

ህልቂት ህዝቢ ድግሳን ዕዲማትናን

ሰንበት 9 ሐምሌ 1978 ዓ.ም

ብኣጋጣሚ 20 ሰኔ 2019

ታደሰ ኪዳነ በርሚንግሃም

ሎሚ ኩሉ ሓሊፉ፣ ጸላእትና ተሳዒሮም ድምጺ ተኸሱ ካብ ምድሪ፣ ኣየርን ባሕርን ኤርትራ ምስ ተኣልዩ፣ ብዛዕባ ሓድነትን ሕውነትን ህዝቢ ኤርትራን ኢትዮጵያን ብዙሕ ክበሃል ንሰምዕ ኣለና። ጽልእን ምቅትታልን ታሪኽ ኮይኑ፣ እዋኑ ምስ ኣኸለ ከኣ ብፍቕርን ሰናይ ጉርብትናን ክትካእ ግቡእ ጥራይ ዘይኮነ ተመራጺውን ኢዩ። ዝሓለፍካዮ ረሲዕካ ናብ መጻኢ ጥራይ ምጥማት ግን ብማዕሪኡ ጌጋ ኢዩ። ቀደም ዘሕለፍካዮ ጸገም መልክዑን ሕብሩን ቀይሩ ግዜ ዓዲጉ ከይምለሰካ ምጥንቃቕ ስለ ዘድሊ። ጽባሕ - ናይ ትማልን ሎምን ውላድ ኢያጥ። መጻኢ ታሪኽና ንህሉውን ሕሉፍን ህይወትና መሰረት ገይሩ፣ ኣምኒ ምስ እምኒ ደሪቡ ብውሕልነትን ትዕግስትን ኢዩ ክንደቕ ዘለዎ።

ኣብቲ ን30 ዓመታት ንስለ ሃገራዊ ናጽነትና ዘካየድናዮ ዕጥቃዊ ቃልሲ፣ ብዙሕ - ኣዝዩ ብዙሕ ኤርትራዊ ህይወት ኢዩ ጠፊኡ። ኣብተን ዝነበራ ክልተ ውድባት፣ ብኣባልነት ተሰሊፉ ኣብ ኩናት ዝተሰውኦ ተጋዳላይ፣ ከባቢ 65 ሺሕ ምኻኑ ብወግዒ ተገሊጹ ኢዩ። እቲ “ምስ ተጋደልቲ ትደናገጽ ኢኻ፣ ጽሑፍ ሓዘካ ጸኒሕካ፣ ንስኻውን ምስ ዓበኻ ክትውንብድ ኢኻ” ወዘተ ተባሂሉ ብውልቅን ብጉጅለን ዝጠፍኦ ሰብ፣ ካብን ናብን ኣብ መገሸኡ ከሎ - ዘይተጸበዮ ወፍሪ ሮር-ሰራዊት ጸኒሑዎ ንሓዋሩ ዝተሰወረ፣ ከምቲ “ሕነ ቀራናት ንገዕማማት” ዝበሃል ኣብ ውግእ ምስ ከሰሩ ንእግረ መንገዶም ዝቐተልዎ ኤርትራዊ ዜጋ (ግል ይኹን ወዲ) ማእለያ የብሉን።

ብጥርኑፍ “ተጋደልቲ ትዕንግላ ኢኻን” ተባሂለን ብኣልማማ ሰብን ዝተቐዘፈ ዓድታት ኤርትራውን ብዙሓት ኢዮን። ንኣብነት ኣብ ኦምሓጅር፣ ሸዕብ፣ ዓይለት፣ ጎምሆት፣ ወኪድባ፣ ዖና፣ ዓድ-ዑመር ወዘተ ዝተፈጸመ ህልቂት ገና ካብ ዝኸርታት ህዝብና ኣይሃሰሰን። ኣብ ዓድታት ኤርትራ ዝተፈጸመ ህልቂት ቆልዓ ሰበይቲ፣ ብዘመን ኣምጽኦ ተንቀሳቓሲ ስእሊ ስለ ዘይተሰነደ፣ ኣብቶም ኣብቲ ፍጻሜ ዘይነበርና ሰባት ዝህልዎ ጽልዋን ዝኸርን ትሕት ክብል ይኸእል ኢዩ። ኣብቶም ኣቦታቶምን ኣደታቶምን ስለ ዝሞትዎም ዝዘኸተሙ፣ ኣሕዋቶም ምስ ጠፍኡዎም በይኖም ዝተረፉ፣ ካብ ምሉእ ስድራ፣ ብገለ ዝደሓኑጥ ብጽምዎ፣ ብዘይስድራ-ቤት ዝግበዩ ሰባት ግን ብህይወት ክሰብ ዘለዉ፣ እቲ ፍጻሜ ህያው ኮይኑ ኢዩ ዝነበር። ንሳቶም ዓብዮም ምስ ሓለፉ ግን ኣፈ-ታሪኽ ኮይኑ ክተርፍ ኢዩ። በዚ ከኣ ኢዩ ኣጎውን ኣብ ምጅማር ናይ ንእስነት ዕድመይ ንዘጋጠመ፣ ብዓይነይ ንዘረኣኹዎ መቐዘፍቲ ብኣጋጣሚ ናይ ሎም-ዘመን 20 ሰኔ፣ ብዛዕባ ሓጺር ተምኩሮይ ከዘንቲ ዝደለኹ።

መንግስቲ ኢትዮጵያ ነቲ ኣብ ሓውዜን (ትግራይ) ብደብዳብ ነፊርቲ ዝፈጸምዎ ሰብኣዊ መቐዘፍቲ፡ ብወግዒ - ብመንግስቲ ደረጃ ይቕረታ ከም ዝሓተትሉ ሰሚዐ ኣለኹ። ነቲ ኣብ ሰላማዊ ህዝቢ ኤርትራ ዝፈጸምዎ ሰብኣዊ ህልቂትን መቐዘፍትን ግን ኣፍልጦ ከህብዎስ ይትረፍ፡ ከለዓል'ውን ዝደልዩዎ ኣይኮነን። ናብ ኤርትራ ንምምላስ ዘለዎም ትምህርት'ውን ካብ ብዙሓት ኢትዮጵያውያን ዝተቐብጸ ኣይመስልን። ናብ ኤርትራ ገጽካ ምጥማት ማለት ከኣ፡ ካልእ ዝዓበዩ ህልቂትን መቐዘፍትን፡ ካልእ ኩናትን ዕግርግርን ምቱኽታኽ ማለት ምዃኑ ዝከሓድ ኣይኮነን። እዚ ከኣ ነቲ ንኡስ ኤርትራዊ ወለዶ ጥራይ ዘይኮነ፡ ንፊተውቲ ሰላም ኢትዮጵያውያን'ውን ንዝሓለፍናዮ ታሪኽ ከነካፍሎም ሓጋዚ ኢዩ። ዘውደ ረታ'ውን ኣብታ “የኤርትራ ጉዳይ” ትብል መጽሓፉ (ገጽ 10) “ኤርትራውያን ኣዲኦም ካብ ዝነበረት ኢትዮጵያ ንምፍላይ ብዛዕባ ዝገበርዎ ነዊሕ ጉዕዞን፡ ኣብ መወዳእታ'ውን ብኸመይ ናጽነቶም ከረኽቡ ከም ዝኸኣሉ ታሪኻም ጽሑፎም ከቕርቡልና ንሓትት ኣሎና” ክብል ሓቲቲና ኢዩ ሓለፉ። እዛ ሎሚ ብኣጋጣሚ 20 ሰነ ዘቕርባ ዘለኹ ፍጻሜ ከኣ፡ ንጥብ ናይቲ ሰፊሕ ታሪኽ ኢያ'ሞ፡ ንሰማዕትን ኣንብብቲ መጽሓፉን መልሲ ትኹኖም።

“ህዝቢ ኤርትራን ህዝቢ ኢትዮጵያን ሓደ ህዝቢ ኢዩ” ዝብል ዘረባ ኢሳያስ ኣፎርቂ፡ “ኣንድ እኮ ነን” ትብል ደጋጊመ ዝሰማዕኩዎ ዘረባ ናይቶም ንዳግማይ ውህደት ኤርትራን ኢትዮጵያን ዝማኅቲ ኢትዮጵያውያን ክሰምዕ ከለኹ፡ ልዕሊ ኩሉ ቅጅል ትብለን፡ እታ ኣብ ማእከል ቅርፍት ናይታ ተወሊደ ዝዓበኹላ ዓዲ፡ ጸዕዳ ክዳን ተኸዲኑ፡ ብንጹህ ልቡን ግሩህ ሕልናን ኣብ ኣኼባ ከሎ፡ ብናይ ፋክረስ ጠያይቲ ክቐዘፍ ዝረኣኹዎ ህዝቢ ኢዩ። እዛ ሎሚ ዘዘንቲዎ ፍጻሜ ከኣ ንኹሎም'ቶም ብተመሳሳሊ ኣገባብ፡ ኣብ ፈቐዶ ዓድታትን ከባቢታትን ዝተቐዘፉ ኤርትራውያን መዘከርታ ትኹነለይ።

እቲ ኣብ ሰዓይትን ድግሳን ዝነበረ 8ይ ሻለቃ ናይ 6ይ ብርጌድ (ናይ 2ይ ክ/ጦር ኢትዮጵያ)፡ ኣብ ዕለታት 3ን 5ን ናይ ወርሒ ነሓስ 1977 ዓ.ም ብሓይልታት ህዝባዊ ግምባር ተደምሲሱ። እዚ ፍጻሜዚ ምስ ምሕራር ከተማ ደቀምሓረ (6 ሓምሌ 1977 ዓ.ም) ተኣሳሲሩ፡ ካብ ብሎኮታት ጎዳይፍ ክሳብ ዓዲ ቀይሕ ዝነበረ ዓድታት ኣብ ትሕቲ ምቁጽጸር ስርዓት ኢትዮጵያ ኣይነበረን። ሰማያት ኤርትራ ግን ብድምጺን ካብ ዝድህላን ሓዊ ተፊኣን ሰብ ካብ ዝቐዘፉን ነፊርቲ ኣይተገላገለን። ጉዕዞ ሰውራ ግን ናህሩ ዘቋርጽ ወይ ዝተዓናቐፍ ኣይኮነን።

በቲ ናይ ሹዑ ኣገላልጺ “ሰውራ” ማለት፡ መግዛእቲ ተባሪሩ፡ ኤርትራ ናብ ዋናታታ እትምለሰሉ፡ ድሑር ‘መስፍናዊ’ ምምሕዳር፡ ብምዕቡል ዲሞክራሲያዊ ምሕደራ ዝትክኣሉ፡ ማሪት - ብስነ-ፍልጠት፡ ድኽነት - ብሃብቲ፡ ድሕረት - ብዘመናውነት ዝትክእ መስርሕ ኢዩ ዝብል ትርጉም ኢዩ ዝነበሮ። ህዝባዊ ግምባር ኣብቲ ሓራ ዘውጽኦ ዓድታትን ከተማታትን ነቲ ዝጸንሐ፡ ብጭቃታትን ብሚስለኔታትን ዝውዳእ ፍርዳውን ምምሕዳራውን ስራሕ፡ ህዝቢ ብዲሞክራሲያዊ ኣገባብ ብዝመረጸም ወከልቲ ዝቐውሙ፡ ብህዝባዊ ባይቶ ንምትካእ

ከስርዓቱ ጸኒሎ አይቶ። ህዝባዊ ባይቶ ካብ መንገዳት ደቂ ተባዕትዮን ደቂ ኣንስትዮን፡ ካብ ሓረሰቶት፡ ሞያውያን፡ ሸቃሎ ወዘተ፡ ብምርጫ ብዝተወከሉ 12 ሰባት ዝቐውሙ፡ ንፖለቲካውን ምምሕዳራውን ኩነታት ናይታ ዓዲ ወይ ከተማ ዝከታተል ምምሕዳራዊ ትካል አይቶ።

እዚ ብደረጃኡ ‘ዝሓሸ አይቶ’ ዝተባህለ ናይ ባይቶአዊ ስርዓተ ምምሕዳር ኣብ ዓድና (ድግሳ) ንምትካሉ ምድላዎት ክግበርሉን ክገብሩሉን ጸኒሎ አይቶ። ንኣገባቡ ብዝምልከት ተመኩሮ ንምውሳድ ናብተን ቀዲመን ባይቶ ዘቐማ ዓድታትን ከተማታትን በጺሕናን ርኢናን አይቶ። ኣብ ዞባ ደቡብ፡ ብውጡዱ ኣብ ከተማ ደቀምሓረን፡ ውጡሕ እትበሃል ኣብቲ ከባቢ እትርከብ ንእስ ዝበለት ዓድን ቅድሜና እቲ ምዕቡል ዝበሃል ህዝባዊ ባይቶ ተኸለን ነይረን አይቶ። ኣብቲ ኣብ ውጡሕ ዝተገብረ ጽምብል ህዝባዊ ባይቶ፡ ኣነ ንባዕለይ ንመንገዳት ደቂ ዓደይ ወኪለ ተሳተፊን ጸንቢለን አይቶ።

ኣብታ ተወሊደ፡ ሓመዳ ቊሒመ፡ ብጽሩይ ማያ ረውዮ ዝግበኹላ ዓዲ እውን፡ ንሰንበት 9 ሓምለ 1978 ዓ.ም ህዝባዊ ባይቶ ክትከል መደብ ካብ ዝተሓዘሉ ሓያሎ ሰሙናት ሓሊፉን ንዝምልከቶም ዕድመ ተላኢኹሎምን ነይሩ አይቶ። እቲ ከባቢ ካብ ወፍሪ ኣጋር ጦር-ሰራዊት ኢትዮጵያ ኮነ ደብዳብ ተወንጨፍቲ ሮኬታት ስግኣት ኣይነበሮን። ሰማያት ሃገርና ግን ውጡስ ኣይኮነን። ብኸምኡ ከኣ አይቶ። እቲ ዝግበር ኣኼባ፡ ካብ ማእከል ዓዲ ውጽእ ኢልካ ኣብ ዝርከብ ጽዑቕ ቀላሚሎሳት ዘለዎ ቦታ ክግበር ቀጸሊ ጠለብ ዝቐርብ ዝነበረ። እቲ ጠለብ’ውን ተቐባልነት ዝነበሮ እመስለኒ። እንተኾነ በዚ መጻኢ ዘይበሃል ጸዕዳ ግመ፡ ንጉሆ ምድሪ ንምልእቲ ዓዲ ሸፍን ኣበላ።

ድግሳ ካብቲ ከባቢ ዝግበየት ዓዲ ብምኻና፡ ኣብ ድግሳ ዝግበር ለውጢ’ውን ኣብ ዝበዘሐ ህዝቢ ጽልዎ ከሕድር ስለ ዝተደልየ አይቶ መስለኒ፡ ካብቲ ከባቢ ብዙሕ ሰብ ተዓዲሙ ነይሩ። ኣብ ጽምብል ህዝባዊ ባይቶ ክሳተፉ ዝመጹ ኣጋይሽ፡ ገና ብንጉሆኡ አይቶም ብኹሉ ሸነኽ ክመጹ ጀመረም። ካብ ደቀምሓረ፡ ሰንይቲ፡ ኣኸሩር ዝመጹ ቀያሕቲ ዕምባባ ጥርኑፋት ዕዲማትና ነይሮም። ቀያሕቲ ዕምባባ ከተማ ደቀምሓረ ኣብ ሓንቲ ካብተን ኣብ ኩናት ዝተታሕዘ፡ ብጫን ሰማያውን ዝሕብረን ዓበይቲ ኣውቶቡሳት ሓጂ ዓብዱ ተሰቐሎም እናዘመሩ ድሕሪ ምምጻእ፡ ኣብ ማእከል ቅርጻት ናይቲ ዓዲ ተራገፉ።

ኣርዑትን ነዊትን ዝተሰከሙ ወከልቲ ሓረሰቶት፡ ኮምብላስዮኒ ተኸዲኖም ፒንሳን ማርተሎን ዝሓዙ ወከልቲ ሸቃሎ፡ ናይቲ ሸዑ ዝነበረ “ኪዳነ ሸቃሎን ገባርን ይደልድል” ዝብል ፖለቲካዊ ኣረኣእያ ዝውከሉ አይቶም። መራሕቲ ናይቲ ሰልፌ፡ ዲኖን ዋልታን ዝግጠቁ ደበልቲ ኮይኖም፡ ንዕኡም ተኸቲሎም ከኣ እዞም ምስሊ ሸቃሎን ገባርን ዝሓዙ ሰባት አይቶም። ምስኦም ልግብ ኢሎም ከኣ፡ ጸዕዳ ባርኔጣ ኣብ ርእሶም፡ ጸዓዱ ነጸላን ሸወሽ ክዳውንትን ለቢሶም፡ ኣብ አይቶም ንዝሓዘዎ ጭራ ወስ እናበሉ ዝስጉሙ ኪዕናናት፡ ጸዕዳ ጋማ ኣሲሮም

“ሲ. ቦ ለጋው. ስቦ!!!” ዝብሉ ሰብ ማእከላይ ዕድመ፡ ኣብ ደቡባዊ ጫፍ ቅርፍት ናይቲ ዓዲ ከም ኣካል ናይቲ ሰልፊ ከጭድሩን ከድብሉን ይረኣዩ። ኣብ ጥቕኡም ምስኦም ልግብ ኣለን፡ ብሒናን ዘመን ኣምጽኦ ቁኖን ዝማዕረጋ፡ ብነንበይኑ ሕብርታት ዘለዎ ክዳውንቲ ዘገጸ ኣንስትን፡ ሕፍር-ፍር ዝብላ ገና ዘይተመርገዎ ጎራዙን ብልዑል ስምዒት ከበሮ እናደሰቓ ይደርፋን ይስዕስዓን።

ካብ ጎደቦ ዓድታት መጸኢም፡ ኣኼባ ክሳብ ዝጅመር ዑግታ ዑግታ ኮይኖም ዝጸበዩ ኣጋይሽ ፋሕ ኢሎም ይረኣዩ። ምስ ስድርኦም መጸኢም ኣብቲ ገፊሕ ቅርፍት ተፈንዖም ንሓድሕዶም ዝጸውቱን ዝገደዩን ቆልዑ ማእለያ የብሎምን። እቶም ዝርካብና መንእሰያት፡ ካብን ናብን ከንወናጩ፡ ኣብ ምልእኣኸን ኣብ ምስሳይን ስለ ዝነበርና፡ ተኻፊልቲ ናይቲ ኩሉ ሓጎን ጩፊራን ከንከውን ዝነበርና ዕድል ውሑድ ኢዩ። ኩነታት ብከምዚ እናቐጸለ ከሎ፡ ሓንቲ ሀሊኮፕተር ኢትዮጵያ፡ ክብ ኢላ ብወገን ምዕራብ ናይቲ እኩብ ህዝቢ፡ ካብ ኣስመራ ናብ ዓዲ ቀይሕ ትሓልፍ። ኣብቲ ዝነበረ ደስታን ፈንጠዝያን ከኣ ገለ ስኽፍታ ፈጠረት። መደብ ግን ኣየቋረጸን። ቀጸለ ድኣ።

ተሸፊኑ ዝነበረ ግመ ነዊሕ ከይጸንሐ ኢዩ ተቐንጢጡ። ጸሓይ ሓምለ ነቶም ክዳውንቶም ኣርጉድ ዘበሉ ክትፈታተኖም ጀሚራ ነይራ። እቲ ብሸነኽ ደቡብ ዝነበረ ሰልፊ፡ ቡቶም ጸዕዳ ሻሽ (ጋማ) ኣሲርም ዝድብሉ ዝነበሩ ሰብኡት ተመሪሑ፡ ኣብቲ ናይ ኣኼባ ቦታ በጽሐ። ክሳብ ዝከኣለን ዝጸበቓን ዝመልከዓን ኣንስትን ጎራዙን ከኣ ምስኦም ልግብ ኣለን ቦትኣን ሓዛ። እታ ገፋሕ ቅርፍት ዓድና፡ ብዝተፈላለዩ ሕብርታት ዘገጹ ክዳውንቲ ብዝተኸድኑ ሰብኡትን ኣንስትን፡ ፈቐድኡ ፋሕ ኢሎም ብዝጸወቱ ቆልዑን ሕጻውንትን ዓቕላ ጸበባ። እቶም ካብ ከተማ ደቀምሓረ፡ ሰገይትን ኣኹሩርን ዝመጹ ቀያሕቲ ዕምባባ፡ ነናይ ባዕሎም ዲቪዛ (ዩኒፎርም) ለቢሶም፡ ብዕንጸይቲ ዝተሰርሐ ምስሊ ብረት ኣብ መንኩቦም ኣደጊፎም ብወታደራዊ ሰልፊ (ማርሻን)፡ እናዘመሩን እናተወዛወዙን ብብተራ ናብ ማእከል'ቲ ኣኼባ ይኣትዉ። ቀያሕቲ ዕምባባ ድግሳ'ውን “ዋናታትኮ ንሕና ኢና” ብዘስምዕ ቃና ኣዛይዶም ይዝምሩን ይወዛወዙን። ኩሉ'ቲ ምውህሃድ ኣብ ሓንጎል ነብሲ ወከፍ ተሳታፊ ዝፈጠሮ ስምዒት፡ ደስታን ሓጎን ኣብ ገጽ ነብሲ ወከፍ ሰብ ከተንብቦ ዘጸግም ኣይነበረን።

ቀያሕቲ ዕምባባ በቦትኦም ሓዞም ይዝምሩ። ዓበይቲ ይድብሉ ይወዛወዙ። ኩሉ - ኣብቲ ክፉት ቅርፍት። ዳስ እንተ ዝሕሰብ'ውን ነቲ ዝነበረ ብዝሒ ዝሰትር ካበይ ከመጽእ። ነዊሕ ከይጸንሐት እታ ናብ ዓዲ ቀይሕ ዝሓለፈት ሀሊኮፕተር፡ እንደገና ብልዕሊ'ቲ እኩብ ህዝቢ ክብ ኢላ፡ ናብ ኣስመራ ገጸ ክትምለስ ትረኣ። ዝያዳ ስኽፍታ፣ ዝያዳ ሻቕሎት!!! ኣብ ኩሉ'ቲ ከመዛዝን ዝኸእል ሰብ ዝነበረ ስኽፍታ ኣጸቢቐ ዓበዩ። ነቲ ብርቱዕ ልባዊ ሓጎስ፡ ብኡ ንብኡ ስኽፍታን ምጥርጣርን ክትክኦ ጀመረ። ገለ ዓበይቲ ዓዲ፡ እቲ መደብ ተጅሪጹ ሰብ ነናብ ገዝኡ ክፋኖ ንዝምልከቶም ኣባላት ህዝባዊ ምምሕዳር ይሓቱ። ገለ ነብሶም ዝጠርጠሩ ከኣ

መሞሊቾም ከኸዱ ይጅምሩ። መደብ ግን አይተቋረጸን። እቲ ሸቆልቀልን ስኽፍታን ግን ካብቲ ኣኼባኛ ሓሊፉ፡ ኣብቶም ኣለይቲ ናይቲ መደብ ዝነበሩ ኣባላት ህዝባዊ ምምሕዳር ከይተረፈ ብንጹር ይረኣ ነይሩ ኢዩ። ሽዑ ንሽዑ ከኣ እቲ ምርጫ ቀልጢፉ ክካየድ'ሞ ሰብ ነናብ ገዝኡ ክፋኖ ስለ ዝተደልዩ ኢዩ እመስለኒ፡ እቲ ንይላ እናቀጸለ ከሎ “ሕጹያት ብቐልጢፍ ቦታኹም ሓዙ!!” ዝብል መምርሒ ተዋህበ። እቲ ፈንጠዝያ ናብ ርኡይ ሸቆልቀል ኢዩ ተቐይሩ። በዚ ዘይተሻቐሉ እንተ ነይሮም፡ እቶም ኣብ ፈቐድኡ ፋሕ ኢሎም ዝጸወቱን ዝገደዩን ዝነበሩ ቆልዑ ጥራይ ክኾኑ ኣለዎም።

ኣብቲ፡ ቅድሚ ገለ መዓልታት ዝተገብረ ናይ በይንና ናይ መንእሰያት ኣኼባ፡ ንመንእሰያት ወኪልና ንምርጫ ከም ሕጹያት ተዳሊና ዝነበርና ሰለስተ ሰባት ኢና። ንሳቶም፡ ሰውእ - መምህር ኪዳነ ገብረገርግስ (ባናና)፡ ንጉስ ገብረዝግኣብሀርን ኣነ (ታደሰ ኪዳነን) ኢና። ካብ ሰለስተና ንመንእሰያት ወኪሎ ኣባል ባይቶ ዝምረጽ ሓደ ሰብ ጥራይ ኢዩ። ሽዑ ኣብቲ ናይ ሸቆልቀል እዋን፡ ካብቲ ቤት-ትምህርቲ ሰደቓታት ኣውጺእና ኣብ ክፉት ኩሎ ህዝቢ ዝርእዩ ናይ ምርጫ ቦታ ኮፍ ክንብልን፡ ሰማያት ዓድና ብደሃሊ ድምጺ ነፊርቲ ክናወጽን ሓደ ኮነ። ድነ ሞት ኣብ ልዕሊ'ቲ ኩሎ ኣኼባኛ ከንጸላሉ ጀመረ።

ካብ ሙቕፊ ኣዲኡ ተፈልዩ ምስ መዛንኡ ዝጸወት ዝነበረ ሕጻን ኣብ ዝነበሮ ኢዩ ዘሎ። ኣብቲ ቅርፍት ዝገደዩ ዝነበሩ ቆልዑ፡ በቲ ድምጺ ተዳሂሎም እምበር እቲ ዝተፈጥረ ሓድሽ ናይ ሞት ኩነታት ዝርድኦም ኣይነበረን። ደቃ ፋሕ ኢሎም ዝነበሩ ኣደ፡ ኣብ መንጎ ውላዳ ምድላይን ንነብሳ ምድሓንን ተቐርቀርቲ። “ወደይ! . . ንለይ . .” ኢላ ውላዳ ክትደሊ እንተ ወሰነት'ውን ኣበይ ኢያ ክትረኽቦ። ፍጹም ሕንፍሽፍሽ ኢዩ ኮይኑ። እታ ሓንቲ ምርጫ፡ ነብስኻ ንምድሓን “ተድሕነኒ ኢያ! . . ከውሊ ኣለዎ” ናብ ትብላ ቦታ ምጉያይ ጥራይ ኢያ። ኣውያተን ዝድርጉሓ ኣንስቲ፡ ዓይኒ ዮብለይ ስኒ ዮብለይ - ሰብ ረገጹ ዝበርር ጎበዝ . . . በቃ ፍጹም ድብልቐልቐ ኢዩ ኮይኑ።

ነፊርቲ ግዜ ኣየጥፍኣን። ቀዳመይቲ ዕላማኣን እታ ኣብ ጫፍ ደቡባዊ ምብራቕ ናይቲ ቅርፍት፡ ኣብ ጸግዒ ሓደ ዑና-ገዛ ተጸጊዖ፡ ብላዕሊ ንኹሎ ቤትሮታታ ዘይሸፍን ቴንዳ ዘው ዝበላ፡ ነዋሕ ኣውቶቡስ ኮነ። ገለ ሰለስተ ግዜ ይኸውን ተተበራርዩን ብፋክረስ ምስ ተሳሃላኣ፡ ኣብ ናይ ውሑድ ደቓይቕ ፍልልይ፡ ብጸሊም ትኪ ዝተሰነየ ሃልሃልታኣ፡ ንሰማይ ይውርወር። ኣውቶቡስ ናይ ርድኡኒ ኣውያት ተስምዕ ዘላ ክትመስል፡ ሃልሃልታኣን ካብ ከርሳ ዝወጸእ ጸሊም ትክን ንዓስርተታት ማትሮታት ናብ ሰማይ ዓረገ።

ነፊርቲ ኢትዮጵያ፡ ቀዳመይቲ ታርጌተን ብልክዕ ሃሪመን ኢየን። ሕጂ ተሪፋውን ዘሎ እቲ ኣብቲ ቅርፍትን ከባቢኡን ዝተራመሰ ዘሎ ቆልዓን ሰበይትን - ሸማግለን ሕጻንን ኢዩ። ብዙሕ ካብቲ ክበርር ዝኸእል ጎበዝ፡ ኣብተን ውሑዳት ኣውቶቡስ ክሳብ ትቃጸል ዝነበራ ደቓይቕ

እግሩ ናብ ዝመርሖ በሪሩ ኢዩ። ገሊኦም ናብቲ ሽዑ ከስግን ጀሚሩ ዝነበረ ዕፋን ገደና ተሸርቡ። ገለ ነፊጽም ካብቲ ቦታ ኣጸቢቐም ረሓቑ። ናብቲ ማዓጹኡ ክፋት ዝነበረ ክፍልታት ናይቲ ቤት-ትምህርቲ ዝኣተዉ ሽማግሌታትን ኣገሰትን፡ “ዚንጎ ካብ ፋክረስ ኣየድሕንን ኢዩ” ኢሎም ብመሳኹቲ ናይቲ ቤት-ትምህርቲ እናነጠሩ ካብቲ ክፍልታት ዝወጹ ሰባትን ቁጽሪ የብሎምን። ናብ ዘዝቐርቦም ናይቲ ከባቢ ገዛውቲ ዝኣትዉ’ውን ብዙሓት ኢዮም። እቶም ነዚ ኩሉ ዘይፈለጡ ኣብቲ ቅርፍት ዝጓዩዩ ዝነበሩ ቆልዑ ግን፡ ኣብ ዘዝነበርዎ ኣብ ጸግዒ ናይቲ መናድቕ ዑግታ ዑግታ ኮይኖም ኮፍ በሉ። ኩሉ ከኣ ኣብ ትሕቲ ምሉእ ትርኢትን ምቁጽጻርን ናይተን ንጥፍኣትና ዝተላእካ፡ ኣብ ልዕሌና ዝዝምብያ ዝነበራ፡ ነፊርቲ ስርዓት ኢትዮጵያ ኢዩ።

ኮነ ከኣ፡ ጸግዒ መናድቕ ብፋክረስ ተሓርሰ። ክፍልታት ቤት ትምህርቲ ብኣድራጋ ተዘብጠ። ‘ሰብ ይሕበኣሉ ኢዩ’ ዝተባህለ ቦታ፡ እግሪ እግሪ ዝሃድምን ዝንቀሳቐስን ሰብ እና ሰዓባ ሓዋ ከዓዋሉ። ነፊርቲ ሓዘናኦ ዝመጸ ተተኪሲ ተወዲኡ፡ ኣብ ሰማይ ዝጸንሓሉ ግዜ ኣኸሉ ናብ ዝመጸኦ ክሳብ ዝኸዳ፡ ክቐትለኦ ዝኸእላ ክቐትላ፡ ክቐዝፈኦ ዝኸእላ ክቐዝፋ ተተሓሓዘንኦ ኢዩን። ብልክዕ ንምዝራብ፡ ዘወርተን - ብጽልኢ ዝኸሓኑ፡ ዝበኪ ቆልዓን እትነብዕ በዓልቲ እንዳን ዘይፈለጡ፡ ሰብኣዊ ፍጡር ዘይብሎም ግናያት ፍጥረት ክኾኑ ኣለዎም። ቅዝፊት፡ ዓቢ ሰብኣዊ ህልቂት፡ ኣብ ማእከል ቅርፍት ዓድና፡ ኣብ ልዕሊ’ቲ ለዋህ ዘዕበየና ህዝቢ ኣብ ቅድሚ ዓይንና ተፈጸመ። ክንቅይሮ ይኹን ክንብድሆ ግን ዓቕሚ ኣይነበረናን።

ንምርጫ ኮፍ ኢልና እምበር፡ ምርጫ ከም ዘየካየድና ገሊጹ ኣለኹ። ኣነ ቀዳመይቲ ጥይት ፋክረስ ኣብ ዝባን ናይታ ኣውቶቡስ ምስ ዓለበት፡ ብኡ ንብኡ ኢዩ ካብቲ ቦታ ንምርሓቕ - ጉያ ተተሓሓዘዩ። ኣብ መንጎ መንደቕ ቤት-ትምህርትን መንበሪ ዝዛ እንዳቦይ ባሻይ ዘርኣይን፡ ገለ ሰለስተ ሜትሮ ዝግፍሓ መሕለፊት ቦታ ኣላ። ኣነ ካብቲ ኮፍ ኢለሉ ዝነበርኩ ሰደቓ ቅድሚ ምትንስኣይ፡ መዕቆብን መኸወልን ብዝደልዩ፡ ብቕልዓን ሰበይትን መሊኦ - መሕለፊ ኣይነበራን። ኣብ ጸግዒ መንደቕ ቤት ትምህርቲ ዝነበረት ተኸለ ፍዮሪ’ውን፡ ኣብ ሽዑ በጺሓ ንገለ ካብቲ ቦታ ተቓጺጺ ሓዛቶ ነይራ። ካብቲ ቦታ ቀልጢፊ ክርሕቕ ነይሩኒ። እታ ዝቐረበት መውጽኢት ቦታ፡ እታ ቆልዓን ሰበይትን ብጽቕጥቕጥ ተዓቑቦሙላ ዝነበሩ ጸባብ ቦታ ኢያ። ንገለ ብመንጎ ኣእጋርም፡ ንገለ ብጎድኖም ደፋፊኦ፡ ነቲ ጽቕጥቕጥ ሓሊፊ ናብ ሸነኽ ሰሜን ናብቲ ክፋት ቦታ ተቐልቀልኩ። ኣነ ካብቲ ቦታ ክርሕቕ - ክጎዩ፡ ነፋሪት ለጥ ኢላ ክትሸከል፡ ፊት ንፊት ተጋጠምና። ኣዲንተይ ኣፍጢጠን ክርእያኣን ብቕድሚኣ ናይ ተኹሲ ብልጭታ ክርእን ሓደ ነይሩ፡ ፋክረስ ናይታ ነፋሪት ኣብ ኣፍ-ልበይ ከዓልብ ተራእየኒ። “በቃ፡ ንእስነተይ ኣብቁዓ ኢያ! ! . .” ዝብል ሓሳብ ኣብ ሓንጎለይ ቁልጭ በለኒ። ኣነን ሞትን ኣብ ናይ ካልኢታት ፍልልይ ዝበጸሕና ኮይኑ ተሰማዓኒ።

መወዳእታኡ ኣብ ካልኣይን መወዳእታን ክፋል